

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Sladkého a soudců JUDr. Jana Zavřela a JUDr. Petry Flídrové, v řízení o

o pozůstalosti po : **P.P.**, narozený XXX
posledně bytem XXX
zemřelý dne XXX

jehož účastníky jsou : **1/D.S.**, narozená XXX
bytem XXX

zastoupena JUDr. Markétou Němcovou, advokátkou
se sídlem Brno, Riegrova 1378/1

2/Ing. P.P., narozený XXX
bytem XXX

zastoupený JUDr. Zuzanou Vaňkovou, advokátkou
se sídlem Brno, Tomáškova 1

3/B.P., narozená XXX
bytem XXX

4/N.P., narozená XXX
bytem XXX

5/P.P., narozený XXX
bytem XXX

účastníci ad 3/ až 5/ zastoupeni JUDr. Milanem Vašíčkem, advokátem
se sídlem Brno, Lidická 710/57

o odvolání Ing. P.P., N.P. a P.P. proti usnesení Městského soudu v Brně ze dne 18.9.2018, č.j. 60 D 400/2017-283,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně **se** ve výroku I. **mění** tak, že účast Ing. P.P., N.P., a P.P. v řízení se neukončuje.

Ve výroku II. se usnesení soudu prvního stupně zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením, které bylo napadeno odvoláními, soud prvního stupně výrokem I. rozhodl, že se ukončuje účast Ing. P.P., N.P., a P.P. v řízení a výrokem II. určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení soud prvního stupně konstatoval, že zůstavitel zanechal závět', v níž ustanovil dědičkou veškerého svého majetku D.S. a vydědil tři své děti Ing. P.P., N.P., a P.P., přičemž tito vydědění shodně popřeli důvodnost svého vydědění.

Soud prvního stupně tak dospěl k závěru, že vydědění nepominutelný dědic může svá práva hájit žalobou na plnění mimo řízení o pozůstalosti.

N.P. a P.P. ve svém odvolání s tímto usnesením nesouhlasí a mají za to, že jsou jako nepominutelní dědici nadále účastníky dědického řízení. Soud prvního stupně by měl postupovat tak, že by měl poučit nepominutelného dědice, který tvrdil, že byl vyděděn neoprávněně, že má podat návrh na zahájení soudního řízení, ve kterém bude nedůvodnost vydědění konstatována, čímž bude potvrzeno, že má nárok na povinný díl. V této souvislosti odkazují na rozhodnutí Městského soudu v Praze z 31.10.2017 sp.zn. 24 Co 92/2017, v němž soud konstatoval, že „nepominutelný dědic, který popírá platnost svého vydědění, a žádá, aby bylo jeho právo na povinný díl vypořádáno v řízení o pozůstalosti, je účastníkem řízení podle § 113 z.ř.s. a má právo na to, aby spor o platnost vydědění byl řešen v řízení o pozůstalosti postupem dle § 168 a násl. z.ř.s. Ukončení jeho účasti v řízení je možné jen na základě pravomocného usnesení podle § 169 nebo 170 z.ř.s. To platí i tehdy, nezpochybňuje-li platnost závěti“. Mají za to, že tento judikát se vztahuje na jejich situaci. Závěrem navrhuje, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil, věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení a tomuto soudu závěrem uložil, aby postupoval dle § 168 a násl. z.ř.s. a dle § 1673 odstavec 2 občanského zákoníku.

Ing. P.P. rovněž odkazuje na výše zmíněný judikát Městského soudu v Praze, cituje výše uvedený závěr tohoto soudu a podrobně rozepisuje, že by měl soud postupovat dle § 168 z.ř.s., resp. § 170 z.ř.s. Poukazuje rovněž na ustanovení § 113 z.ř.s., dle něhož nepominutelný dědic je účastníkem řízení, jde-li v něm o soupis pozůstalosti, určení obvyklé ceny pozůstalosti a o vypořádání jeho povinného dílu. Nesouhlasí se závěrem soudu, že práva vyděděného nepominutelného dědice nebudou nijak poškozena tím, že nadále nebude účastníkem řízení o pozůstalosti. Nejde totiž jen o účast nepominutelného dědice ve fázi soupisu pozůstalosti, ale rovněž ve fázi určení obvyklé ceny pozůstalosti a vypořádání jeho povinného dílu. Pokud by mu bylo odňato právo účastnit se řízení ve fázi určení obvyklé ceny pozůstalosti, pak by mu tím bylo rovněž odňato právo podat případně odvolání proti usnesení soudu podle ustanovení § 180 z.ř.s. Závěrem navrhuje, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně zrušil, věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a uložil tomuto soudu, aby postupoval analogicky dle § 168 a násl. z.ř.s., tj. vzhledem ke skutkovému charakteru sporu (existence důvodu vydědění) podle § 170 z.ř.s. a § 1673 odstavec 2 občanského zákoníku.

D.S. ve svém vyjádření k podaným odvoláním souhlasí se závěry soudu prvního stupně, je přesvědčena, že vyděděný nepominutelný dědic se může domáhat svého práva na vyplacení povinného dílu podáním žaloby u příslušného soudu. Skutečnost, zda je nadále účastníkem dědického řízení, nemá další vliv na jeho oprávnění jako nepominutelného dědice a možnosti uplatit své právo žalobou. Uvádí, že vydědění Ing. P.P., B.P., N. P., a P. P., považuje za platné. Závěrem navrhuje, aby odvolací soud napadené usnesení jako správné potvrdil.

Krajský soud v Brně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. – občanského soudního řádu, dále jen „o.s.ř.“), po zjištění, že odvolání bylo podáno osobami k tomu oprávněnými – účastníky řízení (§ 201 o.s.ř.), v zákonem stanovené lhůtě (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) a směřuje proti usnesení, proti němuž je odvolání přípustné (§ 202 o.s.ř. a contrario), přezkoumal napadené usnesení, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo.

Nepominutelný dědic je účastníkem, jde-li v něm o soupis pozůstalosti, určení obvyklé ceny pozůstalosti a o vypořádání jeho povinného dílu (§ 113 z.ř.s.).

Pokud se v projednávané věci domáhají odvolatelé jako nepominutelní dědici zůstavitele pouze svého povinného dílu tím, že namítají nedůvodnost jejich vydědění listinou ze dne 5.6.2017, avšak současně uznávají platnost zůstavitelem téhož dne sepsané závěti, ve které ustanovil jedinou dědičkou D. S., je třeba dovodit, že zde nevzniká spor o dědické právo, nýbrž pouze spor o nárok nepominutelných dědiců na povinný díl. Z toho důvodu nejsou dány předpoklady pro postup dle ustanovení § 170 z.ř.s.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Jarmila Vilkušová

Uvedenou problematikou se zabýval Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí z 30.7.2018 sp.zn. 21 Cdo 4392/2017, v němž mimo jiné konstatoval: „žalobci se jako nepominutelní dědicové zůstavitele mohou (nejsou-li jejich práva na povinný díl uspokojena v rámci pozůstalostního řízení např. rozhodnutím nebo dohodou o vypořádání povinného dílu), ve smyslu ustanovení § 1654 odstavec 1 o.z. domáhat žalobou vůči dědicům zůstavitele plnění, spočívajícího ve vyplacení povinného dílu v penězích (případně jiným dohodnutým způsobem). Soud se ve sporném řízení zahájeném takovou žalobou pak bude jako předběžnou otázkou zabývat tím, zda byli potomci zůstavitele vydědění po právu či nikoliv. K výpočtu povinného dílu, jehož výše je určována na základě ceny pozůstalosti, zjištěné v pozůstalostním řízení podle ustanovení § 180 odstavec 1 z.ř.s., je přitom nutno zdůraznit, že nepominutelní dědicové ve smyslu výše zmíněného ustanovení § 113 z.ř.s. musí být účastníky pozůstalostního řízení a usnesení o obvyklé ceně majetku zůstavitele jim musí být doručeno, již z toho důvodu, aby pro ně byla určená cena pozůstalosti závazná“. V tomtéž rozhodnutí Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v případě, kdy se nepominutelní dědici domáhají toliko svého povinného dílu tím, že zpochybňují důvodnost jejich vydědění, avšak současně uznávají platnost zůstavitelovy závěti, pak by v případě, kdyby takový nepominutelný dědic, který napadá pouze důvody vydědění, byl odkázán na podání žaloby ve smyslu ustanovení § 170 z.ř.s., pak by takové usnesení nemohlo založit žádné právní účinky, neboť výsledkem takového sporného řízení není vyřešení otázky dědického práva a ničeho by to na okruhu dědiců zůstavitele, který byl určen závětí nezměnilo.

Z výše uvedeného názoru Nejvyššího soudu nelze dovodit nic jiného, že i v případě, kdy dosud nebylo rozhodnuto, zda odvolatelé jako nepominutelní dědici – potomci zůstavitele - byli vydědění po právu či nikoliv, je třeba tyto nepominutelné dědice považovat za účastníky řízení ve smyslu a v rozsahu ustanovení § 113 z.ř.s.

Z uvedeného důvodu proto odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil jak ve výroku uvedeno (§ 220 odstavec 1 písm. a/ o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu, prostřednictvím Městského soudu v Brně, za splnění podmínek uvedených v § 237 o.s.ř., tedy jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která do rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).

Brno 11. března 2019

JUDr. Petr Sladký, v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Jarmila Vilkusová